

Gedaan met de wet van de **STERKSTE!**

Voor een eerlijkere concurrentie:
voortaan kunnen zelfs de kleinste
ondernemingen doorwegen

Vooruitgangstraat 50
1210 Brussel
Ondernemingsnr: 0314.595.348

 0800 120 33 (gratis nummer)

 facebook.com/FODEconomie

 [@FODEconomie](https://twitter.com/FODEconomie)

 linkedin.com/company/fod-economie (tweetalige pagina)

 instagram.com/fodeconomie

 youtube.com/user/FODEconomie

 <https://economie.fgov.be>

Verantwoordelijke uitgever:

Regis Massant

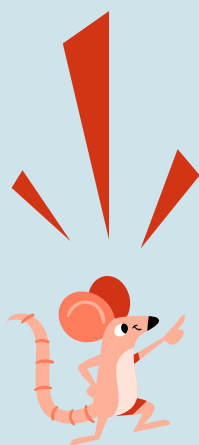
Voorzitter a.i. van het Directiecomité

Vooruitgangstraat 50

1210 Brussel

Internetversie

202-19

Op weg naar een eerlijkere concurrentie: bedrijven voortaan beter beschermd tegen misbruiken en oneerlijke marktpraktijken.

**Bent u bedrijfsleider of zelfstandige?
Dan leest u hieronder goed nieuws!**

Voortaan bent u veel beter beschermd tegen misbruik of druk van machtigere bedrijven. U beschikt namelijk over nieuwe middelen om u te verdedigen. De wet van de sterkste is nu voltooid verleden tijd!

Om hun activiteiten uit te oefenen staan bedrijven in contact met consumenten (b2c) en andere bedrijven (b2b). De consumenten genieten al lang bescherming tegen mogelijk misbruik, onrechtmatige bedingen en de oneerlijke praktijken van sommige ondernemingen. Nu zal een nieuwe wet ook de bedrijven beter beschermen, in hun b2b-relaties, zeker wanneer ze zich in een zwakke positie bevinden, waarvan een andere onderneming (leverancier of klant) misbruik zou kunnen maken.

**CONTRACTVRIJHEID IS VAN FUNDAMENTEEL BELANG,
MAAR LAAT NIET ALLES TOE.**

De nieuwe wet regelt vier aangelegenheden:

- [1 – Misbruik van economische afhankelijkheid](#)
- [2 – Agressieve marktpraktijken](#)
- [3 – Misleidende marktpraktijken](#)
- [4 – Onrechtmatige bedingen](#)

Op welke situaties focust de wet? Wie zijn de betrokken personen of bedrijven? Wat is voortaan verboden? Hoe kan uw bedrijf reageren op dergelijke situaties? Vind hier alle antwoorden op uw vragen.

1

De bescherming van ondernemingen tegen **misbruik van economische afhankelijkheid**

Wanneer is er sprake van misbruik van economische afhankelijkheid?

P. 05

Op wie is de wet van toepassing?

P. 05

Wat zijn de verboden vormen van misbruik?

P. 06

Hoe kan een bedrijf reageren wanneer het meent het slachtoffer te zijn
van misbruik van zijn economische afhankelijkheid?

P. 06

Advies aan bedrijven met een sterke positie in
de omgang met hun zakenpartners

P. 07

Bent u bedrijfsleider of zelfstandige? Dan bevindt u zich misschien in een afhankelijkheidspositie ten opzichte van een zakenpartner: een onmisbare leverancier, bijvoorbeeld, of een belangrijke klant. En natuurlijk wilt u dat uiterst belangrijke partnerschap behouden, want uw economische overleving hangt ervan af.

Soms probeert die partner u voorwaarden op te leggen die u in normale omstandigheden zou weigeren. Maar hebt u echt de keuze? Het kan zijn dat u zich moet houden aan voorwaarden die u niet zou aanvaarden als u de gelegenheid had om van partner te veranderen. In dergelijk geval verkeert u in een situatie van economische afhankelijkheid. Uw partner kan hier misbruik van maken via zakelijke praktijken die uw concurrentievermogen in de markt kunnen aantasten!

Gelukkig zijn dergelijke misstanden sinds 22 augustus 2020 niet meer toegestaan. Dat is te danken aan de nieuwe wetgeving die de eerlijke mededinging tussen alle bedrijven verbetert, ongeacht hun omvang.

Wanneer is er sprake van misbruik van economische afhankelijkheid?

Economische afhankelijkheid treedt op wanneer er sprake is van een onevenwichtige onderhandelingspositie de relatie tussen bedrijven: er bestaat geen redelijk commercieel alternatief voor het bedrijf in een zwakke positie. Er is sprake van misbruik wanneer het bedrijf met een sterkere onderhandelingspositie daar overdreven gebruik van maakt tegen een partner in een zwakke positie. Met andere woorden, een bedrijf mag geen misbruik maken van zijn machtspositie om een ander bedrijf oneerlijke voorwaarden op te leggen.

Twee criteria bepalen of een bedrijf zich bevindt in een positie van economische afhankelijkheid tegenover een ander bedrijf:

- ▶ er mag op dat ogenblik geen andere redelijke oplossing bestaan voor het bedrijf in een zwakke positie;
- ▶ de voorwaarden die het bedrijf moet aanvaarden, zouden niet kunnen worden opgelegd in een situatie van normale mededinging voor het soort product of dienst dat die onderneming nodig heeft.

Van die positie van afhankelijkheid maakt het bedrijf in de sterke positie dan misbruik door u bijvoorbeeld onbillijke voorwaarden op te leggen.

Met andere woorden: een leverancier of klant laat u geen andere uitweg en maakt gebruik van zijn machtspositie om u abnormaal nadelige voorwaarden op te leggen.

Op wie is die wet van toepassing?

De wet is van toepassing **op alle bedrijven, ongeacht hun rechtsvorm**. Ze is gericht op misbruiken die munt slaan uit de **kwetsbaarheid van het ene bedrijf ten opzichte van het andere**, ongeacht de grootte van het bedrijf.

Hoe bepaalt u of u al dan niet het slachtoffer bent van economische afhankelijkheid? De volgende punten geven u een leidraad:

- ▶ de macht die de onderneming in een sterke positie in de markt bezit;
- ▶ het aandeel, in uw omzet, van de onderneming in een sterke positie (**hoe hoger dat aandeel, hoe groter het afhankelijkheidsrisico voor u**);
- ▶ de technologie of kennis van zaken die een bedrijf in een sterke positie bezit (**het is het enige bedrijf dat de producten of diensten kan leveren die u nodig hebt**);
- ▶ de zeldzaamheid of bederfelijkheid van een product;
- ▶ de toegang tot vitale middelen of kritieke infrastructuur **die worden beheerd door het bedrijf in een sterke positie**;
- ▶ de sterke merkbekendheid of consumententrouw aan een merk;
- ▶ het door een onderneming geëiste voordeel van bijzondere voorwaarden, **zoals kortingen, die in soortgelijke gevallen niet aan andere ondernemingen worden toegekend**;
- ▶ vrees voor ernstig economisch nadeel, **vergelding of beëindiging van de contractuele relatie**;
- ▶ de weloverwogen of verplichte keuze om zichzelf in een positie van economische afhankelijkheid te plaatsen.

Wat voortaan **verboden** wordt, bestaat erin dat **een onderneming met een aanzienlijke onderhandelingspositie misbruik maakt van de afhankelijkheid van zijn handelspartner**. Dat misbruik kan zowel kleine en middelgrote ondernemingen als grote ondernemingen betreffen, hoewel kmo's er in de meeste gevallen het slachtoffer van zijn.

Opgelet! De wet verbiedt niet het bestaan van een ongelijke machtsverhouding tussen twee bedrijven in een commerciële relatie. Veel bedrijven werken inderdaad samen met partners die meer macht in de markt hebben. Hun zakelijke relaties berusten namelijk op onderaanneming, franchising, exclusieve verkoopconcessies, distributiesystemen, enz. Het verbod geldt op misbruik dat zou voortvloeien uit de relatie van economische afhankelijkheid.

Bovendien moet worden bewezen dat dergelijke misbruikpraktijken de mededinging op de betrokken Belgische markt aantasten.

Eenzelfde bedrijf kan natuurlijk enerzijds in een positie van economische afhankelijkheid ten aanzien van sommige bedrijven verkeren en anderzijds een sterke positie hebben ten opzichte van andere.

Moraal: vrije concurrentie is belangrijk en moet worden bevorderd, maar moet altijd te goeder trouw en loyaal worden uitgeoefend.

Wat zijn de verboden vormen van misbruik?

Het misbruik kan de volgende vormen aannemen:

- ▶ de weigering om te verkopen;
- ▶ het opleggen van een duidelijk overdreven prijs;
- ▶ bedingen die de distributie zonder objectieve reden beperken;
- ▶ discriminatie: er worden clausules aan u opgelegd die door geen andere handelspartner moeten worden aanvaard en hierdoor wordt u nadeel berokkend bij de mededinging;
- ▶ verplichtingen die aan u worden opgelegd die geen economisch of commercieel verband hebben met uw basiscontract.

Enkele voorbeelden van situaties die als misbruik kunnen worden beschouwd:

- ▶ **Willekeurige leveringsonderbrekingen of prijsstijgingen**
U bent een detailhandelaar en hebt al enkele jaren een contractuele relatie met een distributeur in het raam van de

verkoop van een product dat voor u van essentieel belang is vanwege de bekendheid of de eigenheid ervan. Nu besluit de distributeur ineens de levering te stoppen of de prijs van dat product buitensporig te verhogen. Dat gebeurt bovendien willekeurig en zonder u de mogelijkheid te bieden om binnen een redelijke termijn, onder aanvaardbare voorwaarden en tegen redelijke kosten een beroep te doen op een andere gelijkwaardige bevoorradingsbron.

▶ Bedreigingen van contractbreuk

U bent gebonden door een contract met een bedrijf. Die zakelijke partner dreigt er nu mee dat contract te verbreken om andere voorwaarden te verkrijgen die duidelijk onrechtmatig zijn.

▶ Tegelijk misbruiker en slachtoffer

Een grote detailhandelsketen zou zijn sterke positie kunnen misbruiken om oneerlijke commerciële bedingen op te leggen aan bepaalde leveranciers die hun producten in zijn winkels distribueren. Tegelijkertijd kan diezelfde keten in een positie van economische afhankelijkheid verkeren ten opzichte van zijn leveranciers van logistieke of computerfaciliteiten.

▶ Ongegronde oplegging van nieuwe eisen

Een van uw leveranciers stelt plotseling nieuwe eisen en u hebt geen andere keuze dan die te aanvaarden. Overigens verhoogt de leverancier ook de drempel voor een andere leverancier die de markt wil betreden. De mededinging op de betrokken markt wordt bijgevolg aangetast.

Hoe kan een bedrijf reageren wanneer het meent het slachtoffer te zijn van misbruik van zijn economische afhankelijkheid?

Wat kunt u doen als u zich door een handelspartner misbruikt voelt?

▶ Beroep op een rechter

de ondernemingsrechtbank kan tussenbeide komen om een einde te maken aan het misbruik, zodra dat is vastgesteld (**vordering tot staking** – die echter niet kan ingrijpen in de contractuele relatie zelf). De rechtbank kan ook de onderneming vergoeden die schade heeft geleden, of zelfs de clausules van een contract die het gevolg zijn van het misbruik nietig verklaren (**vordering tot schadevergoeding**). Om dergelijke stappen te zetten neemt u best rechtstreeks contact op met een advocaat.

► **Het indienen van een klacht bij de Belgische Mededingingsautoriteit (BMA)**

die kan ingrijpen als een onderzoek het misbruik heeft aangetoond. De BMA kan de anonimiteit van de klager en de slachtoffers verzekeren, de vermoedelijke daders dwingen mee te werken aan het lopende onderzoek en, indien nodig, een einde maken aan het misbruik om het algemeen belang te beschermen. De BMA kan ook zware boetes opleggen aan de daders van misbruiken, en voorlopige maatregelen nemen om misbruik op te schorten. **De BMA kan de dader van het misbruik echter niet veroordelen om het slachtoffer te vergoeden** voor de geleden schade. Alleen de ondernemingsrechtbank is daartoe bevoegd (zie hierboven). De tussenkomst van de BMA is gratis en **verplicht het slachtoffer niet om zich bloot te stellen aan het bedrijf met een sterke positie waarvan hij afhankelijk is**. Dat zou het slachtoffer trouwens in economisch gevaar kunnen brengen. Niettemin zal de BMA enkel tussenkomen in de mate dat het vastgestelde misbruik van economische afhankelijkheid de mededinging op de Belgische markt of een wezenlijk deel daarvan kan aantasten.

Belgische Mededingingsautoriteit (BMA)

City Atrium, Vooruitgangstraat 50, 1210 Brussel
www.bma-abc.be

► **Een vordering tot collectief herstel (of “class action”)**

Als u een kleine of middelgrote onderneming (kmo) bent en zich samen met andere kleine ondernemingen of kmo's in een situatie van **gedeelde afhankelijkheid** bevindt ten opzichte van een onderneming in een sterke positie, dan kunt u een collectieve rechtszaak met hen aanspannen door een beroep te doen op een (inter)professionele organisatie die in de [Hoge Raad voor de Zelfstandigen en de KMO \(HR-ZKMO\)](#) zetelt, of op een andere instantie die door de minister van Economie is erkend.

Voorbeelden van erkende verenigingen:

- Unizo;
- Neutraal Syndicaat voor Zelfstandigen (NSZ);
- Verenigingen van tussenpersonen in bankdiensten en verzekeringen (BZB-Fedafin en FVF);
- Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO);
- Union des Classes Moyennes (UCM);
- ...

► **Een buitengerechtelijke schikking, namelijk bemiddeling**

Het kan inderdaad voorvallen dat u de gevolgen ondergaat van allerlei zakelijke geschillen die niet noodzakelijkerwijs een misbruik zijn, maar die wel degelijk schade aanrichten. Geef dus voorrang aan het **snel vinden van een aanvaardbare oplossing die, tegen de laagst mogelijke kosten, de commerciële relatie veilig kan stellen**.

Hiervoor kunt u terecht bij Belmed, het online platform van de Federale Overheidsdienst Economie. U vindt daar informatie over buitengerechtelijke schikkingen en een lijst van neutrale en bekwame mensen die uw zaak kunnen behandelen. Belmed verzekert de partijen dat hun geschil in alle vertrouwelijkheid en veiligheid wordt behandeld.

BELMED

<https://economie.fgov.be/nl/themas/online/belmed-onlinebemiddeling-van>

Advies aan bedrijven met een sterke positie in de omgang met hun zakenpartners

Dit nieuwe beschermingsstelsel ten gunste van bedrijven in een zwakke positie verplicht hun partners die een sterke positie genieten om hun marktsituatie en hun relaties met hun klanten en leveranciers regelmatig te controleren om de door de wet voorziene evenwichten te eerbiedigen. Het doel van die wet is een kader te bieden voor de vrijheid van ondernemerschap om – opzettelijke of onopzettelijke – gedragingen te vermijden die schadelijk zijn voor het evenwicht op de markt. Als uw bedrijf een sterke positie heeft, wordt u dus verplicht om geen misbruik te maken van die dominante positie en verder ook geen misbruik te maken van de economische afhankelijkheid waarin uw commerciële partners zich ten aanzien van u zouden bevinden. Bekijk uw verkoopsvoorwaarden en pas ze indien nodig aan.